

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

16. december 2008

Besvarelse af spørgsmål 29 alm. del stillet af Erhvervsudvalget den 25. november 2008 efter ønske fra Frank Aaen (EL).

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Spørgsmål 29:

Ministeren bedes redegøre for de muligheder, som i dag findes i dansk ret, for at stille virksomheder og virksomheders ledelse til ansvar for krænkelse af menneskerettigheder eller ødelæggelse af miljø, begået i forbindelse med virksomhedens egne eller underleverandørers operationer i udlandet.

Svar:

Jeg kan henholde mig til følgende oplysninger, som er indhentet hos Justitsministeriet:

”For at for at kunne stille virksomheder eller virksomheders ledelse strafretligt til ansvar i Danmark for handlinger foretaget i udlandet i forbindelse med virksomhedens egne eller datterselskabers mv. aktiviteter kræves bl.a., at der ved handlingen er sket en overtrædelse af en dansk regel, der også skal overholdes i udlandet, og at der i det konkrete tilfælde er dansk straffemyndighed, jf. reglerne herom i straffelovens §§ 6-12.

Efter de nævnte bestemmelser er der bl.a. dansk straffemyndighed, når handlingen er foretaget i Danmark, eller handlingen er foretaget i udlandet af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i Danmark mv., hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbel strafbarhed).

Handlinger anses for foretaget, hvor gerningsmanden befandt sig ved handlingens foretagelse. For så vidt angår juridiske personer, anses handlinger for foretaget, hvor den eller de handlinger, som medfører ansvar for den juridiske person, er foretaget, jf. straffelovens § 9, stk. 1.

For så vidt angår muligheden for at gøre et civilretligt erstatningsansvar gældende over for virksomheder eller virksomheders ledelse efter dansk ret bemærkes, at en arbejdsgiver efter Danske Lov 3-19-2 hæfter på objektivt grundlag for de skadevoldende handlinger, som en arbejdstager foretager som led i tjenesten, medmindre der er tale om en helt usædvanlig

(”abnorm”) adfærd fra arbejdstagerens side, som derfor må anses for upåregnelig for arbejdsgiveren.

Anvendelsen af Danske Lov 3-19-2 forudsætter, at det er dansk ret, der finder anvendelse. Afgørelsen af, om dette er tilfældet, beror på en konkret vurdering.

Muligheden for at anlægge civilt søgsmål i Danmark med henblik på at stille virksomheder eller virksomheders ledelse civilretligt til ansvar for retsstridige handlinger i udlandet i forbindelse med virksomhedens egne eller underleverandørers aktiviteter afhænger bl.a. af, om de danske domstole har stedlig kompetence (værneting). Værnetingsreglerne fremgår navnlig af retsplejelovens kapitel 22, Bruxelles I-forordningen og Lugano-konventionen. Det følger heraf, at afgørelsen af værnetingsspørgsmålet beror på en række faktorer, herunder hvilket land de omstridte handlinger er begået i, hvor virksomheden har hovedkontor, hvad sagsøgerens påstand nærmere går ud på, og om sagsøgeren er f.eks. forbruger eller erhvervsdrivende.

Det er almindeligt antaget i retspraksis og den procesretlige litteratur, at søgsmålskompetence forudsætter, at sagsøgeren har ”retlig interesse” i søgsmålet, medmindre sagsøgeren i særlovgivningen er tillagt søgsmålskompetence. Kravet om ”retlig interesse” indebærer, at der ikke er en almindelig adgang for private, herunder NGO’er, til at anlægge et søgsmål f.eks. med henblik på at konstatere, om lovgivningen er overtrådt.”

Supplerende kan jeg henholde mig til følgende oplysninger, som er indhentet hos Miljøministeriet:

”Det antages, at miljøbeskyttelsesloven i hvert fald for de fleste (om ikke alle) af lovens regler forudsætter, at en forurening har sit udspring på dansk territorium, dvs. er forårsaget af en virksomhed m.v., hvis drift eller handlinger i Danmark medfører en ødelæggelse af miljøet. Der er således ikke fortolkningsbidrag, som tyder på, at handlinger, der udføres af danskere/danske virksomheder i udlandet, skulle være omfattet af loven.”